

Maarten Heijmans in Ever-hernd en colbert, Givenchy

Gaite Jansen in een strapless jurk met losse pofmouwen van Chanel, juwelen van Cartier

Piet net zo. Er wordt al jaren op een liefdevolle manier gevraagd of we hem willen aanpassen, niet eens weghalen, gewoon aanpassen, omdat mensen er last van hebben en erdoor gekwetst zijn – en daar alle redentoe hebben. En het gebeurt maar niet. Daar wind ik me erg over op.

Ik stond in juni op De Dam, te luisteren naar de speech van Akwasi, die trouwens de liefste persoon *ever* is. Een ijzersterke speech van tien minuten. Tegen het einde wordt hij emotioneel en zegt hij iets over Zwarte Piet wat volgens sommige mensen niet door de beugel kan. Vervolgens praat Nederland alleen nog daarover, in plaats van waarom hij überhaupt op De Dam stond. Holy shit, denk ik dan. Ik heb me voorgenomen beter te luisteren, mijn witte huiswerk ook op de lange termijn serieus te nemen, zwarte mensen een beter podium te bieden. Ik hoop dat anderen dat ook zullen doen.’

MARTE BONESCHANSKER, THEATERMAKER

‘De wereld kwam stil te liggen; als kunstenaar heb je de verantwoordelijkheid die tijd te gebruiken om te reflecteren, om te kijken wat er aan de hand is. Dat moet je als kunstenaar eigenlijk altijd doen, maar zeker tijdens een crisis. In de eerste week van de quarantaine belde ik met Het Huis Utrecht.

We waren het met elkaar eens, we moesten iets doen, dus beklonken we een vierdelige podcastserie: *Waar we zijn*. Elke aflevering reflecteren kunstenaars op een thema dat in de theaterwereld aan de hand is. Gemeenschap bijvoorbeeld, omdat mensen samenkomen in het theater, al heeft corona de boel wel stil doen vallen.

Andere thema’s zijn angst, stilstand en revolutie. Revolutie binnen de podiumkunsten en hoe er een inclusievere en minder witte plek van te maken. Dat thema bedachten we twaalf weken voor de moord op George Floyd. Volgens mij is de revolutie die nu plaatsvindt een bekroning op een evolutie die al gaande was. We waren al op weg naar een inclusievere, duurzamere wereld, maar door de coronacrisis en het politiegeweld tegen zwarte mensen kwam die wens in een stroomversnelling, erg goed en erg nodig. Ik denk dat een crisis een spiegel is voor de samenleving en voor ieder individu: hoe wil ik eigenlijk leven? Ik denk dat deze tijd een beroep doet op onze normen en waarden. Waar voorheen salonsocialisme nog wel velddeed, zo terloops benoemen dat je heus voor gendergelijkheid of tegen racisme bent, worden we nu gedwongen minder blabla te zijn en er actief naar te handelen.

Je kunt je als wit persoon lastig voorstellen hoe het is om niet wit te zijn. Dus heb je

een grotere taak om te onderzoeken hoe het is om zwart te zijn. Lees *Witte onschuld*, lees *Why I No Longer Talk to People About Race*. Banksy verwoordde dat mooi. Hij schreef dat wanneer de bovenburen een probleem hebben met de afvoer en er water lekt in het huis van de benedenburen, het nogal vreemd zou zijn als de benedenburen de afvoer zouden moeten repareren. Het is het probleem van de bovenburen, zij moeten aan de slag. Ik geloof dat witte mensen een taak hebben racisme aan te pakken.

Ik hoop dat mensen die eruitzien als ik, zich bewust worden en afvragen: wat kan ik doen? Je kunt een actieve *ally* zijn waardoor de strijd voor zwarte mensen iets minder zwaar wordt. Zij zijn dit gevecht al honderden jaren aan het voeren. Ik denk niet dat ik geen bias heb – vast wel –, maar het gaat om zelfonderzoek, en kijken van: hoe ziet mijn organisatie eruit, hoe kan ik die diverser maken? Kunst leent zich er uitstekend voor om activistisch te zijn. Kunst kan je dingen leren, je gedachtewereld op ludieke wijze verbreden en je wereldperspectief laten shiften. Wat betreft de podiumkunsten vind ik niet alleen dat er meer mensen van kleur horen te staan omdat het anders oneerlijk is, maar vooral omdat je zo veel perspectief, rijkdom en input mist als je je alleen met witte theatermakers omringt.’ ●